

ΔΗΜΟΤΙΚΟΙ ΠΑΙΔΙΚΟΙ ΣΤΑΘΜΟΙ ΔΗΜΟΥ ΒΥΡΩΝΑ

ΔΗΜΟΣ ΒΥΡΩΝΑ

Οι Δράσεις μας

τεύχος 1^ο

ΤΕΤΡΑΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ

Ιούνιος-Ιούλιος-Αύγουστος-Σεπτέμβριος 2011

www.dimosbyrona.gr

Aγαπητές φίλες, αγαπητοί φίλοι,

Αποτελεί μεγάλη χαρά και ικανοποίηση για όλους μας η έκδοση αυτού του περιοδικού από τη Διοίκηση των Παιδικών Σταθμών του Δήμου μας. Είναι πράγματι πολύ σημαντικό, στις δύσκολες μέρες που διανύουμε, η αγάπη και η τεράστια ευθύνη που έχουμε για τα παιδιά να μας κινητοποιεί και να μας δίνει ώθηση για δημιουργία, επικοινωνία και συνεργασία.

Τη σχολική χρονιά που μας πέρασε, συνεχίσαμε να καταβάλλουμε συστηματική και ουσιαστική προσπάθεια για να παρέχουμε ακόμα ποιοτικότερες υπηρεσίες στα παιδιά μας, υποστηρίζοντας τη σύγχρονη οικογένεια και τη σημαντικότητα αποστολή του παιδικού σταθμού.

Με οδηγό το μεράκι, το ενδιαφέρον, τη γνώση και την ισχυρή θέληση, συνεχίζουμε να παρέχουμε τις υπηρεσίες μας στους μικρούς μας συμπολίτες μας, με στόχο τη σφαιρική ανάπτυξη των προσωπικοτήτων τους, διαθέτοντας παιδικούς σταθμούς οι οποίοι ανταποκρίνονται στις προσδοκίες μας για ασφάλεια, σιγουριά και αγάπη και τους οποίους προσπαθούμε διαρκώς να αναβαθμίζουμε. Κυρίως όμως έχουμε τη χαρά και την τιμή να συνεργαζόμαστε με ένα εξαιρετικά καταρτισμένο διδακτικό και διοικητικό προσωπικό –ανθρώπους ικανούς να «μεγαλώνουν» τα παιδιά μας.

Φίλες και φίλοι,

Πορευόμαστε με έναν κοινό, πολύ σημαντικό στόχο. Το καλύτερο για τα παιδιά μας... Και για την επίτευξη αυτού του στόχου, επιθυμούμε αληθινή και διαρκή επικοινωνία μαζί σας. Θέλουμε να σας ευχαριστήσουμε για την εμπιστοσύνη που μας δείχνετε αναθέτοντάς μας τη φροντίδα και τη διαπαιδαγώγηση του σημαντικότερου ατόμου της ζωής σας, του παιδιού σας.

Θα ήθελα, τέλος, να ευχαριστήσω τη Διοίκηση και όλα το προσωπικό των Παιδικών Σταθμών του Δήμου μας, για την ευσυνειδησία και αφοσίωση που επιδεικνύουν στο δύσκολο αλλά και ανεκτίμητο έργο τους, καθώς και όλους όσους συνέβαλαν στην έκδοση αυτού του περιοδικού.

Για τα παιδιά μας κάνουμε πάντα το καλύτερο!

Φίλικό,
Νίκος Γ. Χαρδαλιάς
Δήμαρχος Βύρωνα

Είμαστε στην ευχάριστη θέση να σας καλωσορίσουμε στο πρώτο τεύχος του περιοδικού των Παιδικών Σταθμών του Δήμου Βύρωνα που αν και υπήρξε όνειρο και επιθυμία πολλών ετών, για πρώτη φορά φέτος πραγματοποιείται.

Βασική πεποίθησή μας είναι ότι οι Παιδικοί Σταθμοί οφείλουν να παρέχουν ένα ζεστό, ασφαλές, υποστηρικτικό, εκπαιδευτικό πλαίσιο μέσα στο οποίο δίνεται η δυνατότητα να αναπτυχθούν χαρούμενα, υγιή και ευτυχισμένα παιδιά. Στο πλαίσιο της συνεχούς μας προσπάθειας για ουσιαστική και δημιουργική προσχολική εκπαίδευση, δίνουμε ιδιαίτερη βαρύτητα στη μεταξύ μας επικοινωνία και συνεργασία.

Στόχος μας είναι να ανοίξουμε ένα παράθυρο για να γίνετε για λίγο θεατές της καθημερινής μας ζωής στον παιδικό σταθμό, της αγάπης μας για τα παιδιά, του οράματος και της προσπάθειας που καθημερινά καταβάλλουμε ώστε οι παιδικοί σταθμοί του δήμου μας να παρέχουν υπηρεσίες υψηλής ποιότητας.

Θα ήθελα να ευχαριστήσω τους παιδαγωγούς μας, τους ειδικούς επιστήμονες καθώς και όλους όσους βοήθησαν στη δημιουργία του περιοδικού για τον ενθουσιασμό, την προθυμία τους και την άμεση ανταπόκρισή τους στο κάλεσμά μας για συνεργασία.

Μέσα από τις σελίδες του περιοδικού μας έχετε τη δυνατότητα να ενημερώνεστε και να αντλείτε χρήσιμες πληροφορίες για θέματα που άπτονται της ψυχοπαιδαγωγικής μας φιλοσοφίας, θέματα συμβουλευτικής και παιδιατρικής φύσεως καθώς και εκδηλώσεων και δραστηριοτήτων των παιδικών μας σταθμών.

Ευελπιστούμε ότι, η κυκλοφορία του περιοδικού μας θα αποτελέσει μία γέφυρα επικοινωνίας, ένα ακόμη λιθαράκι στη μεταξύ μας συνεργασία προς όφελος όλων αλλά κυρίως των μικρών μας μαθητών... των παιδιών μας!

Σας εύχομαι καλό και δημιουργικό καλοκαίρι.

Με εκτίμηση,
Φίλιππος Καρατζάς
Δημοτικός Σύμβουλος
Πρόεδρος Δ.Π.Σ. Δήμου Βύρωνα

Σε ποια ηλικία τα παιδιά μαθαίνουν να γράφουν και να διαβάζουν;

Το συγκεκριμένο κείμενο θα προσπαθήσει να απαντήσει σε διάφορα ερωτήματα που έχουν οι γονείς παιδιών προσχολικής ηλικίας αναφορικά με την έναρξη της γραφής και της ανάγνωσης των μικρών τους. Την αφορμή για να ασχοληθώ με το συγκεκριμένο ζήτημα μου την έδωσαν γονείς παλαιότερων μαθητών μου, όπου από την πρώτη μας κιάλα συνάντηση με αγωνία στα μάτια με ρωτούσαν πότε θα μάθουν να γράφουν και να διαβάζουν τα παιδιά τους, ή πότε είναι η κατάλληλη ηλικία για να αρχίσουν προγραφικές και προαναγνωστικές ασκήσεις ή πότε θα μάθουν την αλφάβητο. Ενώ κάποιοι άλλοι έρχονταν με ιδιαίτερο ενθουσιασμό λέγοντάς μου ότι τα παιδιά αναγνωρίζουν γράμματα και διαβάζουν λεξούλες.

Μέχρι τις αρχές του δεύτερου μισού του 20^{ου} αιώνα, επικρατούσε η θεωρία της **"αναγνωστικής ετοιμότητας"**. Σύμφωνα με αυτή, τα παιδιά δεν ήταν έτοιμα να μάθουν να γράφουν και να διαβάζουν πριν την ηλικία των έξι ετών και μάλιστα δεν έπρεπε να μπαίνουν σε ανάλογες διαδικασίες, γιατί θεωρούνταν επιβλαβείς για τη μετέπειτα εξέλιξη τους. Ωστόσο, νέες εμπειρικές έρευνες οδήγησαν πολλούς επιστήμονες στην απόρριψη της θεωρίας της "αναγνωστικής ετοιμότητας" και στη διατύπωση της θεωρίας του **"αναδυόμενου εγγραμματοισμού"**. Ο "αναδυόμενος εγγραμματοισμός", ξεκινά από τη διαπίστωση ότι τα παιδιά ζουν και αναπτύσσονται σε μια εγγράμματη κοινωνία. Από τη γέννησή τους κιάλας έρχονται σε άμεση επαφή με τον εγγράμματο κόσμο των ενηλίκων, ανεξάρτητα από το αν ξέρουν να διαβάζουν ή να γράφουν. Η καθημερινότητά τους περιλαμβάνει γραπτές ή προφορικές πληροφορίες, οδηγίες, εντολές. Οι δρόμοι είναι γεμάτοι με πινακίδες, αφίσες. Τα παιδιά κατανοούν ότι οι άνθρωποι επικοινωνούν με προφορικά ή γραπτά μηνύματα. Αποτέλεσμα των παραπάνω, είναι η εξοικείωση των παιδιών -άλλων σε μεγαλύτερο και άλλων σε μικρότερο βαθμό- με τις διαφορετικές μορφές της επικοινωνίας -γραφτός ή προφορικός λόγος- πολύ πριν την είσοδό τους στους παιδικούς σταθμούς ή στις πρώτες βαθμίδες της εκπαίδευσης. Ταυτόχρονα, μέσω της ανάγνωσης αποκτούν και άμεση επαφή με τα γράμματα, ως αναγνώστες- ακροατές, αφού είτε στο σπίτι τους είτε στους παιδικούς σταθμούς, είτε αργότερα στο νηπιαγωγείο, η ανάγνωση παραμυθιών

αποτελεί ένα από τα κύρια βιώματά τους. Αναγνωρίζουν τη συνύπαρξη εικόνων και γραμμάτων προτού γίνουν και τα ίδια αναγνώστες.

Με ποιον τρόπο μπορούμε να ενθαρρύνουμε τα παιδιά στην ανάπτυξη του γραπτού και προφορικού λόγου;

⇒ Οι παιδαγωγοί αλλά και οι γονείς κατά τη διάρκεια της ανάγνωσης ενός παραμυθιού μπορούμε να κρατάμε το βιβλίο στραμμένο προς την πλευρά των παιδιών, δείχνοντας ταυτόχρονα και τις εικόνες αλλά και το κείμενο της ιστορίας.

⇒ Επίσης, μπορούμε να προκαλούμε τη συμμετοχή των παιδιών με διάφορες ερωτήσεις κατά τη διάρκεια μιας ιστορίας π.χ. Τι μπορεί να συμβεί μετά; Τι θα ήθελες να γίνει; Θέλεις να προτείνεις κάποιο άλλο τέλος; Με αυτό τον τρόπο δίνουμε ευκαιρίες στα παιδιά να γίνουν ενεργητικοί ακροατές και όχι παθητικοί, συνθήκη που βοηθά σε πολύ μεγάλο βαθμό την ανάπτυξη του προφορικού τους λόγου. Δεν είναι λίγες οι φορές που παρατηρούνται παιδιά, τα οποία ενώ δεν ξέρουν ακόμη να διαβάζουν, να παίρνουν εικονογραφημένα βιβλία ή παραμύθια στα χέρια τους και να μπαίνουν στη διαδικασία της "ανάγνωσης", αποδίδοντας το νόημα του κειμένου που κρατούν, χρησιμοποιώντας λέξεις ίδιες ή διαφορετικές από αυτές του κειμένου ή αρκετές φορές και συνώνυμες τους. Μια τέτοιου είδους συνθήκη αποτελεί την αρχή της εξελικτικής πορείας των παιδιών προς την κατάκτηση της μάθησης και της ανάγνωσης.

Ας δώσουμε λοιπόν ερεθίσματα στα παιδιά μας, για να αποκτήσουν επαφή με το δικό μας εγγράμματο κόσμο από πολύ μικρή ηλικία. Ας δημιουργήσουμε κατάλληλες συνθήκες ώστε τα παιδιά να επεξεργάζονται παραμύθια, βιβλία, εφημερίδες. Έτσι, σταδιακά θα καταφέρουν να αναγνωρίσουν και τα γράμματα αλλά και τους διαφορετικούς τρόπους γραφής. Όμως πάνω απ' όλα, ας συνειδητοποιήσουμε ότι τα παιδιά μας γνωρίζουν πολύ περισσότερα από όσα εκφράζουν λεκτικά, αλλά και από όσα εμείς οι ίδιοι νομίζουμε ότι ξέρουν.

Δέσποινα Κολλινατίη

Παιδαγωγός στον 4^ο Δ.Π.Σ. Δήμου Βύρωνα

Η ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΑΞΙΑ ΤΗΣ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ

Η ψυχή του παιδιού δεν είναι δοχείο που πρέπει να γεμίσουμε, αλλά μια φωτιά που πρέπει να τερματίζουμε (Πλάτωνος)

Χαρούμενες παιδικές φωνές, γέλια, κλάματα, παιδικά προσώπια, στοργικοί ενήλικες, όμορφα ζωντανά χρώματα, ζωγραφιές, μυρωδιές, εικόνες... Είναι ο παιδικός σταθμός που κάθε χρόνο φιλοξενεί στην αγκαλιά του τους μικρούς μας μαθητές... τα παιδιά μας. Ο πρώτος χώρος μέσα στον οποίο το παιδί θα ζήσει πολλές ώρες, όταν για πρώτη φορά θα αποχωριστεί από την οικογένειά του, από το σπίτι του. Ο πρώτος χώρος μέσα στον οποίο θα μάθει να λειτουργεί αυτόνομα, να συνεργάζεται, να δημιουργεί, να ανήκει σε μία ομάδα, να κάνει φίλους, να μαθαίνει...

Τα σύγχρονα δεδομένα των ψυχοπαιδαγωγικών επιστημών, επιβεβαιώνουν περίτρανα το γεγονός ότι, ο ρόλος του παιδικού σταθμού και οι λειτουργίες που επιτελεί έχουν τεράστια αξία για τη διαμόρφωση και την καλλιέργεια της προσωπικότητας των παιδιών προσχολικής ηλικίας. Είναι σε αυτήν την ηλικία που συντελούνται πολύ σημαντικές πρόοδοι σε όλους τους αναπτυξιακούς τομείς και τίθενται οι βάσεις και οι προϋποθέσεις για τη μετέπειτα πορεία του ατόμου.

Ειδικότερα, στις μέρες μας, η προσχολική αγωγή εκτός από την κοινωνική της αποστολή, στοχεύει στην ανάπτυξη αυτόνομων και υπεύθυνων ατόμων, ικανών να προσαρμοστούν και να ζήσουν δημιουργικά σε μία κοινωνία που διαρκώς εξελίσσεται.

Πρωταρχικό έργο του παιδικού σταθμού δεν είναι να διδάξει τα παιδιά με τη στενή μορφή της διδασκαλίας-μεταφέροντάς τους δηλαδή στείρες γνώσεις, αλλά να τα βοηθήσει να

αξιοποιήσουν όσο το δυνατόν περισσότερα το δυναμικό τους στη διαρκή επαφή και αλληλεπίδρασή τους με το περιβάλλον. Να τα βοηθήσει να αναπτυχθούν συναισθηματικά, ψυχικά, κινητικά, γνωστικά και γλωσσικά.

Όλους αυτούς τους στόχους προσπαθούμε ως παιδαγωγοί να επιτύχουμε :

- αναγνωρίζοντας τις ιδιαίτερες και ξεχωριστές ανάγκες του κάθε παιδιού, σκύβοντας με μεράκι, αγωνία και αγάπη πάνω από το κάθε παιδί, έτσι ώστε να του προσφέρουμε ό,τι μπορούμε καλύτερο για να συμβάλλουμε στο να γίνει ένας υγιής ενήλικας
- διαμορφώνοντας στο μέτρο του δυνατού χώρους φιλικούς και οικείους για τα παιδιά, έτσι ώστε να νιώθουν ασφάλεια και σιγουριά
- σχεδιάζοντας και εφαρμόζοντας παιδαγωγικά προγράμματα με βάση τα νέα δεδομένα και τις σύγχρονες εξελίξεις της επιστήμης
- προσπαθώντας να γινόμαστε και εμείς ως παιδαγωγοί καθημερινά καλύτεροι στο έργο μας, εμπλουτίζοντας τις γνώσεις μας και κυρίως προσπαθώντας να βρισκόμαστε ουσιαστικά συναισθηματικά κοντά στα παιδιά.

Η εμπειρία μου -τριάντα πέντε χρόνια υπηρεσίας στο χώρο της προσχολικής αγωγής- επιβεβαιώνει τη θεωρία για τη σημαντικότητα της προσχολικής αγωγής

με τον καλύτερο δυνατό τρόπο. Όλα αυτά τα χρόνια έμαθα, είδα, γνώρισα και έζησα πολλά... μέσα στους παιδικούς μας σταθμούς.

Από την πρωινή υποδοχή με το Γιαννάκη που κλαίγοντας αρνείται να αποχωριστεί τη μητέρα του που κλαίει και κείνη βουβά, γιατί πρέπει να τον αφήσει και να φύγει πολύ βιαστικά για τη δουλειά της, από τη μητέρα της Μαρίας που ανησυχεί πολύ και προβληματίζεται για τη μοναχική συμπεριφορά της κόρης της, από τη συνάδερφο που προσπαθεί και αγωνιά να προσφέρει τον καλύτερο εαυτό της για τα παιδιά, από τα ίδια τα παιδιά που αγκαλιάζουμε και μας αγκαλιάζουν όλα αυτά τα χρόνια. Αυτό που θα ήθελα λοιπόν να καταθέσω και το σημαντικότερο νομίζω από όλα όσα έμαθα είναι ότι:

«Ο παιδικός σταθμός είναι ένας
ζωντανός οργανισμός
που εξελίσσεται και ...εξελίσσει όλα τα
εμφερόμενα μέρη: παιδιά, γονείς,
παιδαγωγούς.
Είναι έμφυκος χώρος που ζητά
ανάσεις και μας δίνει αναγνώριση, ζητά
διδασχή και μας διδάσκει, του ζητά
αγάπη
και μας αγαπά
Και εαν έναν τέτοιο χώρο, αξίζει να του
φέρμαστε!!!»

Ιστοσελίδες για δημιουργικές εργασίες

www.matia.gr

www.cosycorner.gr

www.kidpress.gr

www.paidorama.gr

www.paidika.gr

www.ekebi.gr

www.paramithia.gr

www.parents.gr

www.neagenia.gr

Οι ιστοσελίδες προτάθηκαν
από την παιδαγωγό
Φρόσω Σκαμνέλη

Γράφει ο **Θωδωρής Ράμμος**
Γιατρός-Παιδίατρος
ram-the@hotmail.com

Παιδί και αλλεργία

Η αλλεργία είναι μία ειδική αντίδραση του οργανισμού που προκαλείται όταν έρθει σε επαφή με ορισμένες ξένες ουσίες και εκφράζεται με διάφορες οργανικές διαταραχές και εκδηλώσεις. Οι ουσίες αυτές λέγονται αλλεργιογόνα και μπορεί να βρίσκονται σε τροφές, στον αέρα ή σε αντικείμενα που έρχονται σε επαφή με το δέρμα.

Μερικά παιδιά παρουσιάζουν αλλεργίες από τη βρεφική ηλικία και συνεχίζουν να είναι αλλεργικά σ' όλη τους την ζωή. Άλλα παιδιά εμφανίζουν αλλεργία αργότερα και κανείς δεν μπορεί να ξέρει αν θα συνεχίσουν ή όχι να αντιδρούν στο ίδιο αλλεργιογόνο όταν μεγαλώσουν.

Η αλλεργία δεν είναι κληρονομική, φαίνεται όμως ότι κληρονομείται η προδιάθεση, η ευπάθεια σε αλλεργιογόνα, για αυτό παρατηρείται συχνότερα σε παιδιά που οι γονείς τους ή τα αδέρφια τους είναι αλλεργικοί. Αν ένας γονιός είναι αλλεργικός, τότε οι πιθανότητες να έχει και το παιδί αλλεργία διπλασιάζονται σε σχέση με εκείνο που προέρχεται από γονείς που δεν έχουν, ενώ αν πάσχουν και οι δύο γονείς οι πιθανότητες τετραπλασιάζονται. Υπολογίζεται ότι το 10-25% του γενικού πληθυσμού παρουσιάζει αλλεργικά συμπτώματα. Τα παιδιά εμφανίζουν διάφορα αλλεργικά νοσήματα που μπορεί να προσβάλλουν οποιοδήποτε σύστημα του σώματος. **Τα πιο συνηθισμένα αλλεργικά νοσήματα είναι η επιπεφυκίτιδα και η ρινίτιδα, το άσθμα, το έκζεμα και η κνίδωση. Η συχνότητα του καθενός από αυτά ποικίλει ανάλογα με την ηλικία όπως**

Διακρίνονται σε τροφικά και εισπνεόμενα αλλεργιογόνα.

Από τα τροφικά, τα πιο συνηθισμένα είναι το αγελαδινό γάλα, τα σιτηρά, το αυγό, το ψάρι, οι ξηροί καρποί, τα φρούτα και τα οστρακοειδή. Η τροφική αλλεργία αρχίζει νωρίς στη βρεφική ηλικία. Η ηλικία έναρξης εξαρτάται από τον χρόνο εισαγωγής της τροφής και ακολουθεί τη σειρά με την οποία εισάγονται οι τροφές αυτές στο διαιτολόγιο του βρέφους.

Τα εισπνεόμενα αλλεργιογόνα είναι τα ακάρεα της οικιακής σκόνης, η γύρη (ελιά, λεύκα, κυπαρίσσι, γρασιδί, περδικάκι), οι μύκητες, τα κατοικίδια ζώα (γάτα, σκύλος). Τα ακάρεα βρίσκονται στα χαλιά, στα στρώματα, στις κουρτίνες.

Επίσης σημαντικός παράγοντας είναι η υψηλή θερμοκρασία, η υγρασία, ο καπνός του τσιγάρου, ο κακός αερισμός και η μόλυνση της ατμόσφαιρας. Ποια παιδιά διατρέχουν μεγαλύτερο κίνδυνο ανάπτυξης αλλεργίας:

Είναι παιδιά που:

1. Έχουν οικογενειακό ιστορικό αλλεργίας.
2. Παρουσιάζουν υψηλά επίπεδα αλλεργικών αντισωμάτων IgE (ανοσοσφαιρίνη E) στο αίμα κατά τη βρεφική ή τη παιδική ηλικία.
3. Παρουσιάζουν θετικά αποτελέσματα σε αλλεργικές δοκιμασίες.

Παράγοντες κινδύνου:

Οι παράγοντες οι οποίοι συμβάλλουν στην ανάπτυξη αλλεργίας είναι οι ακόλουθοι:

- Το άκαρι της οικιακής σκόνης
- Το αγελαδινό γάλα
- Η πρώιμη έναρξη άλλων τροφών (πριν από τους 6 μήνες ζωής)
- Τα κατοικίδια ζώα
- Το κάπνισμα

Θεραπεία:

Η πιο αποτελεσματική θεραπεία των αλλεργικών καταστάσεων είναι να βρεθεί το αλλεργιογόνο (με παρατήρηση ή με αλλεργικές εξετάσεις) και να αποφεύγεται. Επίσης, χρησιμοποιούνται διάφορα φάρμακα προληπτικά ή για να αντιμετωπισθούν οι κρίσεις.

ΠΡΟΛΗΠΤΙΚΑ ΜΕΤΡΑ ΓΙΑ ΤΟ ΑΛΛΕΡΓΙΚΟ ΠΑΙΔΙ

1. Αποφεύγουμε το κάπνισμα σε οποιονδήποτε χώρο του σπιτιού.
2. Τα δωμάτια θα πρέπει να αερίζονται καλά. Φυλάμε παιχνίδια, βιβλία και ρούχα σε ντουλάπια για να μην μαζεύουν σκόνη. Τα σεντόνια θα πρέπει να τα πλένουμε κάθε εβδομάδα σε θερμοκρασίες πάνω από 55 C, ώστε να απολυμαίνονται από τα ακάρεα της οικιακής σκόνης.
3. Καθαρίζουμε τα δωμάτια με ηλεκτρική σκούπα τουλάχιστον μια φορά την εβδομάδα όταν το παιδί απουσιάζει.
4. Τα χνουδωτά ή πάνινα παιχνίδια θα πρέπει να τα αποφεύγουμε.
5. Βγάζουμε τα χαλιά και τις μοκέτες αν είναι δυνατόν από όλο το σπίτι και όχι μόνο από την κρεβατοκάμαρα του παιδιού και το καθιστικό.
6. Περιορίζουμε τη σκόνη πάνω στα έπιπλα χρησιμοποιώντας υγρό πανί όταν ξεσκονίζουμε.

χρησιμοποιώντας υγρό πανί όταν ξεσκονίζουμε.

7. Αν υπάρχει αλλεργία σε συγκεκριμένο ζώο (π.χ. γάτα) δεν το έχουμε μέσα στο σπίτι. Αν αυτό είναι αδύνατο, το πλένουμε συχνά.

8. Δεν χρησιμοποιούμε υγραντήρα.

ΔΡΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΚΤΗΣΗ ΤΗΣ ΓΝΩΣΗΣ ΤΟΥ ΣΩΜΑΤΟΣ

Στο τμήμα των προ-προνηπίων του 5ου Δ.Π.Σ. Βύρωνα, έχοντας υπ όψιν μας πόσο σημαντική είναι για την ηλικία των 3 ετών, η κατάρκτηση της γνώσης του σώματος και ιδιαίτερα η γνώση του σώματος σε σχέση με το χώρο και τα αντικείμενα, πραγματοποιήσαμε μια σειρά από δράσεις που βοήθησαν τα παιδιά, να κατανοήσουν αρχικά τα μέλη του σώματος και τη χρησιμότητά τους, καθώς και τη θέση που μπορεί να πάρει αυτό στο χώρο. Μία απ αυτές είναι η ταξινόμηση αντικειμένων με βάση το χρώμα, η διερεύνηση και ο προσανατολισμός στο χώρο, σε σχέση με σταθερά σημεία αναφοράς.

Περιγραφή Δραστηριότητας:

Τα παιδιά είναι οι νάνοι στο δάσος. Φορούν σκουφάκια από γκοφρέ. Κόκκινα, κίτρινα, πράσινα και μπλε. Περπατούν στο δάσος. Με το χτύπημα στο ταμπουρίνο, τα παιδιά που φορούν σκουφάκια με το ίδιο χρώμα, φτιάχνουν μια ομάδα. Η ομάδα περπατάει σε ευθεία, κάνει κουτσό, κύκλο, περπατούν αγκαζέ ή προτείνουν και τα ίδια νέες θέσεις στο χώρο... όσο οι άλλες ομαδούλες περιμένουν τη σειρά τους. Στη συνέχεια ανακατεύονται όλα τα χρώματα και με μουσική υπόκρουση περπατάνε ελεύθερα, κάνουν πηδηματάκια, στριφογυρίζουν και εκφράζουν το ένα στο άλλο τα συναισθήματα της χαράς που νιώθουν εκείνη τη στιγμή... Μέσα από τέτοιου είδους δράσεις δίνουμε στα παιδιά ένα οργανωμένο και γεμάτο ερεθίσματα περιβάλλον, το οποίο με κατάλληλο υλικό εξοπλισμό και ορθή διάθεση συμβάλλει στην ωρίμανση της κίνησης και του ελέγχου του σώματος του παιδιού.

Φρόσω Σκαμνέλη

Δέσποινα Μπαχτσέτση

Παιδαγωγοί Τμήματος Προ-προνηπίων
5^{ου} Δ.Π.Σ. Δήμου Βύρωνα

Αλλεργιογόνα

ποικίλει και η ένταση των συμπτωμάτων από παιδί σε παιδί. από αυτά ποικίλει ανάλογα με την ηλικία όπως ποικίλει και η ένταση των συμπτωμάτων από παιδί σε παιδί.

ΤΟ ΥΠΕΡΚΙΝΗΤΙΚΟ ΠΑΙΔΙ & ΟΙ ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ ΤΟΥ

Γράφει η **Μαρίλίνα Μπαδικιάν**
Ψυχολόγος
Ν.Π. Δ.Π.Σ. Δήμου Βύρωνα
marilinabadikian@yahoo.gr

Η αναπτυξιακή πορεία των νηπίων συνήθως είναι ραγδαία σε όλους τους τομείς με κυριότερα σημεία αλλαγών την τάση για αυτονομία και ανεξαρτητοποίηση. Η ανάληψη πρωτοβουλιών, η ενεργητικότητα, η ζωηρόδα, η αυξημένη κινητική δραστηριότητα και η περιέργεια είναι μερικά από τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα της φυσιολογικής ανάπτυξης παιδιών προσχολικής ηλικίας. **Πότε όμως μπορεί να θεωρηθεί ότι μία αυξημένη κινητική δραστηριότητα αντανάσσει σε φυσιολογικά επίπεδα και πότε όχι;**

Η υπερκινητικότητα είναι ένα από τα κύρια συμπτώματα που μπορεί να παρατηρήσει το άμεσο περιβάλλον. Συνήθως συνυπάρχει με διαταραχές στην προσοχή. Όταν κάποια στοιχεία όπως, η ανεξέλεγκτη κινητικότητα, η παρορμητικότητα, η ανυπακοή: εκδηλώνονται σε υπερβολικό βαθμό, με μεγάλη συχνότητα, επιμένουν στο χρόνο και εμφανίζονται σε όλα τα πλαίσια (σπίτι, παιδικός σταθμός) δημιουργώντας προβλήματα στη λειτουργικότητα του παιδιού, τότε ίσως λειτουργούν ως ενδείξεις για παραπομπή στον ειδικό, γιατί αποτελούν μέρος της συμπτωματολογίας που οδηγεί στη διάγνωση της Διαταραχής Ελλειμματικής Προσοχής – Υπερκινητικότητας (ΔΕΠ-Υ).

Τι είναι η ΔΕΠ-Υ;

Η ΔΕΠ-Υ είναι μία από τις πιο συχνές αναπτυξιακές διαταραχές, η οποία εμφανίζεται κατά τη νηπιακή ηλικία, επιμένει στο χρόνο και στις διαφορετικές περιβαλλοντικές συνθήκες και έχει νευρολογικό υπόστρωμα. Το 10% του παιδικού πληθυσμού παρουσιάζει ΔΕΠ-Υ ενώ εμφανίζεται συχνότερα στα αγόρια σε σχέση με τα κορίτσια (η αναλογία κυμαίνεται από 4:1 έως 9:1). Η ΔΕΠ-Υ εκδηλώνεται με συμπτώματα που δείχνουν *δυσκολία στη συγκέντρωση της προσοχής, παρορμητικότητα και ανεξέλεγκτη κινητικότητα*.

Ποια είναι συνήθως η εικόνα ενός παιδιού προσχολικής ηλικίας με ΔΕΠ-Υ;

Το υπερκινητικό παιδί δίνει την εντύπωση ενός παιδιού «κουρδισμένου»,

υπερδραστήριου, ενός παιδιού που έχει ανεξάντλητα αποθέματα ενέργειας. Βρίσκεται διαρκώς σε κίνηση και τρέχει. Δυσκολεύεται να παραμείνει καθιστό και όταν το καταφέρει συνήθως στριφογυρνά γύρω-γύρω. Μπορεί να είναι θορυβώδης και να κινείται υπερβολικά ακόμη και στον ύπνο του. Είναι κινητικά αδέξιο και μπορεί να κάνει πολύ συχνά ζημιές ή να παθαίνει ατυχήματα. Επίσης, δυσκολεύεται να τελειώσει κάτι που έχει αρχίσει, δεν μπορεί να περιμένει τη σειρά του στις ομαδικές δραστηριότητες και συχνά μεταπηδά από μία δραστηριότητα σε άλλη.

Συνήθως δεν ακολουθεί κανόνες όταν παίζει ή συμμετέχει σε δραστηριότητες με τα άλλα παιδιά. Γονείς και παιδαγωγοί διαπιστώνουν ότι το παιδί συχνά είναι απρόσεκτο και αφηρημένο, δεν γίνεται αποδεκτό από τις παρέες των άλλων παιδιών και με τη συμπεριφορά του δυσχεραίνει την ομαλή διεξαγωγή του παιδαγωγικού προγράμματος. Επιπλέον, προκειμένου να βρεθεί στο επίκεντρο της προσοχής και να γίνει αποδεκτό από το περιβάλλον το παιδί με ΔΕΠ-Υ, μπορεί να επιστρατεύσει μη αποδοκούς τρόπους, όπως επιθετική, αστεία ή προκλητική συμπεριφορά.

Πώς εξελίσσεται ένα παιδί με ΔΕΠ-Υ;

Σύμφωνα με ερευνητικά δεδομένα, κατά τη σχολική ηλικία συνεμφανίζονται δυσκολίες στη

μάθηση (ανάγνωση-γραφή), ενώ ταυτόχρονα εντείνονται τα προβλήματα στη συμπεριφορά και στις διαπροσωπικές σχέσεις. Στο δημοτικό εκπαιδευτικοί και γονείς διαπιστώνοντας τις αδυναμίες στη μάθηση συνήθως διερωτώνται αν πρόκειται για δυσλεξία. Αξίζει να σημειωθεί ότι το 80% των παιδιών που έχουν τη διάγνωση των Ειδικών Μαθησιακών Δυσκολιών ταυτόχρονα έχουν και τα συμπτώματα της ΔΕΠ-Υ. Η μη έγκαιρη αντιμετώπιση οδηγεί στην αποτυχία και συνήθως εγκαταλείπονται οι προσπάθειες για μάθηση, με αποτέλεσμα να αναπτύσσεται έντονα το συναίσθημα της κατωτερότητας. Με την είσοδο στην εφηβεία τα προβλήματα μπορεί να γίνουν ακόμα πιο έντονα αφού, εκτός από την απόρριψη από το περιβάλλον και τις κακές διαπροσωπικές σχέσεις, παρατηρείται το φαινόμενο της παραβατικότητας και της εμπλοκής με το νόμο.

Ποια είναι η θεραπευτική αντιμετώπιση των παιδιών με ΔΕΠ-Υ;

Ένα από τα συνθισμένα ερωτήματα γονιών και παιδαγωγών προς τον ειδικό είναι αν αυτή η διαταραχή θεραπεύεται και ποιο μπορεί να είναι το μέλλον της. Η ΔΕΠ-Υ δεν αποτελεί ψυχική ασθένεια αλλά αναπτυξιακή διαταραχή τα συμπτώματα της οποίας μπορούν να αντιμετωπισθούν. Εδώ χρειάζεται να επισημανθεί πως η έκβαση της διαταραχής εξαρτάται από πολλούς παράγοντες όπως η νοημοσύνη του παιδιού, οι αντιλήψεις για τις δυσκολίες του παιδιού και το επίπεδο συνεργασίας γονέων και εκπαιδευτικών με τον ειδικό, ο έγκαιρος εντοπισμός, ηλικία έναρξης του θεραπευτικού προγράμματος κ.α.

Για τη διάγνωση και τη θεραπευτική αντιμετώπιση παιδιών με ΔΕΠ-Υ, συνήθως συνεργάζεται ομάδα ειδικών που μπορεί να αποτελείται από ψυχολόγο, λογοθεραπευτή, εργοθεραπευτή κ.α. Η ενεργή συμμετοχή των γονιών και των παιδαγωγών κρίνεται απαραίτητη, γιατί το θεραπευτικό πρόγραμμα πρέπει να συνεχίζεται στο σπίτι και το σχολείο.

Γιατί είναι σημαντικός ο εντοπισμός των δυσκολιών στην προσχολική ηλικία;

- ✓ Οι γονείς αντιλαμβάνονται πως πρόκειται για οργανική διαταραχή και δεν ευθύνονται οι ίδιοι για τις δυσκολίες του παιδιού τους.
- ✓ Με την κατάλληλη παρέμβαση, η εξέλιξη του παιδιού μπορεί να είναι πολύ καλή αν αντιμετωπισθούν απ-οτελεσματικά τα πρωτογενή συμπτώματα της διαταραχής.
- ✓ Επιπλέον, γίνεται πρόληψη στην εμφάνιση των δευτερογενών συμπτωμάτων (μαθησιακές δυσκολίες, προβλήματα συμπεριφοράς).

ΟΜΑΔΕΣ ΨΥΧΟΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΓΟΝΕΩΝ

Από το Φεβρουάριο του 2009 πραγματοποιούνται συστηματικά στο Ν.Π. Δ.Π.Σ. Βύρωνα ομάδες ψυχοεκπαίδευσης γονέων με θέμα: «Επτά βήματα για την καλύτερη κατανόηση και αντιμετώπιση της συμπεριφοράς του παιδιού σας», με συντονίστρια τη ψυχολόγο κ. Μπαδικιάν. Στις ομάδες ψυχοεκπαίδευσης δίνεται η δυνατότητα στους γονείς:

- να ενημερωθούν σε θέματα που αφορούν: τα αναπτυξιακά στάδια και την εξελικτική πορεία των παιδιών,
- να επεξεργαστούν θέματα όπως, η κατανόηση της συμπεριφοράς του παιδιού, η επικοινωνία στην οικογένεια, η οριοθέτηση, η κοινωνικοποίηση, κ.α.,
- να διατυπώσουν τις δικές τους απόψεις,
- να ανταλλάξουν με άλλους γονείς τις εμπειρίες και τους προβληματισμούς τους και
- να δεχθούν υποστήριξη και συμβουλευτική καθοδήγηση για τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν με τα παιδιά τους. Τα θέματα που συζητούνται προκύπτουν ανάλογα με τα ενδιαφέροντα των γονέων και το αναπτυξιακό στάδιο των παιδιών.

Η ανταπόκριση των γονιών για συμμετοχή στις ομάδες όλα αυτά τα χρόνια, (οι οποίες θα ξεκινήσουν πάλι με την έναρξη της νέας σχολικής χρονιάς), υπήρξε αξιοσημείωτα ενθουσιώδης, γεγονός ιδιαίτερα ελπιδοφόρο και ενθαρρυντικό αφού οι γονείς αναζητούν επιμόρφωση, εκπαίδευση και συμβουλευτική σε θέματα που άπτονται των σχέσεων τους με τα παιδιά.

Περιστατικό:

Η Χριστίνα ήταν 3 χρονών όταν οι γονείς της παρατήρησαν πως κάποιες φορές όταν μιλούσε και ειδικά όταν της ζητούσαν να περιγράψει γεγονότα π.χ. πως πέρασε στο σχολείο επαναλάμβανε συλλαβές ("λουλουλού") και λέξεις. Τότε απευθύνθηκαν στην παιδίατρο η οποία τους παρείχε σε λογοθεραπευτή. Η λογοθεραπευτρια έδωσε κάποιες πρώτες οδηγίες στους γονείς και ζήτησε επανοξιολόγηση της Χριστίνας σε 2 μήνες, όπου και διαπιστώθηκε η ανάγκη της έκτακτης της Χριστίνας σε θεραπευτικό πρόγραμμα. Η Χριστίνα μετά από ένα χρόνο κατάφερε να ξεπεράσει τις δυσκολίες της.

ΤΡΑΥΛΙΣΜΟΣ ΣΤΗΝ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ

Γράφει η **Παράσκευη Δαλάνα**
Λογοθεραπεύτρια
vivikohd@yahoo.gr

Τι είναι ο τραυλισμός:

Ο τραυλισμός είναι μια διαταραχή στη ροή της ομιλίας, όπου το παιδί μπορεί να επαναλαμβάνει ή να επιμηκύνει ήχους, συλλαβές ή λέξεις. Αρκετές φορές το παιδί στην προσπάθειά του να μιλήσει μπορεί να παρουσιάσει ασυνήθιστες κινήσεις στο πρόσωπο ή και στο σώμα π.χ. έντονο ανοιγόκλειμα των ματιών. Ενώ συχνά μπορεί να επηρεαστεί η επικοινωνία του παιδιού με άλλους ανθρώπους.

Τι προκαλεί τραυλισμό:

Παρόλο που ο τραυλισμός σαν πρόβλημα είναι γνωστός χιλιάδες χρόνια, δεν έχει δοθεί ακόμη μία σαφής ερμηνεία για το τι τον προκαλεί. Ως πιθανά αίτια θεωρούνται ψυχολογικοί παράγοντες (π.χ. οι πιέσεις από το σπίτι ή το σχολείο κατά τη διάρκεια κάποιων σταδίων ανάπτυξης), βιολογικοί παράγοντες, οικογενειακό ιστορικό και λανθασμένη εκμάθηση.

Πότε πρέπει να ανησυχούμε:

Ο τραυλισμός τις περισσότερες φορές ξεκινά κατά τη νηπιακή ηλικία, μεταξύ 2 και 5 ετών. Οι διαταγμοί και οι επαναλήψεις βέβαια είναι αρκετά φυσιολογικά στοιχεία στον λόγο ενός παιδιού αυτής της ηλικίας. Αν όμως τα συμπτώματα διαρκούν για περισσότερο από 3 μήνες και το παιδί φαίνεται να έχει αρχίσει να αντιλαμβάνεται τις δυσκολίες του, τότε καλό είναι να επισκεφτούμε κάποιο λογοθεραπευτή.

Πως μπορούμε να βοηθήσουμε το παιδί που τραυλίζει:

Η στάση των μελών της οικογένειας είναι καθοριστικής σημασίας, αφού αυτοί αποτελούν παράδειγμα για το παιδί ακόμα και στο κομμάτι του λόγου. Για αυτό είναι σημαντικό:

«Να μιλάτε στο παιδί αργά χωρίς να βιάζεστε, έτσι ώστε να του δείξετε πως και αυτό δε χρειάζεται να μιλάει γρήγορα. Έτσι δίνετε έμμεσα το παράδειγμα χωρίς συμβουλές οι οποίες θα αγχώσουν το παιδί όπως "μίλα αργά".

«Δίνετε προσοχή και χρόνο στο παιδί σας όταν θέλει να σας πει κάτι, χωρίς να το διακόπτετε ή να του δίνετε την εντύπωση πως βιάζεστε να τελειώσει για να κάνετε κάποια άλλη δουλειά.

- «Μην βομβαρδίζετε το παιδί με ρωτήσεις.
- «Δώστε βάση στο τι λέει το παιδί κι όχι στο πως το λέει, χωρίς να αποφεύγετε να το κοιτάτε την ώρα που τραυλίζει και χωρίς να τελειώνετε εσείς τη φράση που θέλει να σας πει.
- «Μην πιέζετε το παιδί σας να μιλήσει π.χ. «πες γεια», «πες πως πέρασες στο σχολείο».
- «Αποφεύγετε να σχολιάζετε ή να διορθώνετε τον τρόπο που μιλάει το παιδί.
- «Προσπαθήστε να χρησιμοποιείτε απλές λέξεις, φράσεις και προτάσεις όταν μιλάτε, ανάλογες με το επίπεδο κατανόησης και έκφρασης του παιδιού.

Θεραπεία:

Πολλές είναι οι θεραπευτικές μέθοδοι που έχουν προταθεί όλα αυτά τα χρόνια με πρώτα το ρήτορα Δημοσθένη να βάζει πετραδάκια κάτω από τη γλώσσα του για να μιλήσει. Στις μέρες μας η θεραπεία είναι άμεσα εξαρτώμενη από το οικογενειακό περιβάλλον, με το θεραπευτικό πρόγραμμα να μπορεί να περιλαμβάνει:

- ατομική ψυχοθεραπεία παιδιού
- οικογενειακή θεραπεία
- συμβουλευτική γονέων (ιδιαίτερα όταν τα παιδιά είναι σε μικρή ηλικία, 3-4 χρόνων)
- λογοθεραπεία

Ο τραυλισμός περνάει:

Ο τραυλισμός δεν περνάει από μόνος του εκτός από την περίπτωση των παιδιών που παρουσιάζουν φυσιολογική δυσχερεία στην ομιλία. Έχει αποδειχθεί ότι η έγκαιρη αντιμετώπιση του τραυλισμού, ειδικά στη προσχολική ηλικία μπορεί να αποτρέψει την εδραίωσή του. Τα παιδιά που δε θα ξεπεράσουν τα συμπτώματα στη νηπιακή ηλικία έχουν μεγάλες πιθανότητες μόνιμης εδραίωσης του τραυλισμού.

Η έγκαιρη και έγκυρη διάγνωση είναι προϋπόθεση για τη σωστή αντιμετώπιση.

ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΟΥ 1^{ου} Δ.Π.Σ. ΒΥΡΩΝΑ ΣΕ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟ ΖΩΓΡΑΦΙΚΗΣ, ΜΕ ΘΕΜΑ «ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΖΩΓΡΑΦΙΖΟΥΝ ΓΙΑ ΤΟΝ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟ»

Η παιδαγωγική τάση «ανοικτά προς τη κοινωνία σχολεία», αποτελεί κινητήριο δύναμη στην οργάνωση και υλοποίηση προγραμμάτων, στο σχολείο μας. Έτσι λοιπόν η ομάδα του μεγάλου προνηπίου του 1ου Δ.Π.Σ. Βύρωνα, συμμετείχε σε διαγωνισμό ζωγραφικής που οργάνωσαν οι Παιδικοί Σταθμοί του Δήμου Αθηνών. Το θέμα της έκθεσης ήταν: «**Τα παιδιά ζωγραφίζουν για τον αθλητισμό**», στα πλαίσια του διακρατικού προγράμματος «**you need exercise**».

Η ενασχόλησή μας με το συγκεκριμένο θέμα διήρκεσε τέσσερις μήνες, από τον Οκτώβριο μέχρι και το Φλεβάρη. **Στόχος του προγράμματος ήταν τα παιδιά να εκφράσουν δημιουργικά τις ιδέες τους για τον αθλητισμό, τις διατροφικές συνήθειες και τον υγιεινό τρόπο ζωής.** Με μεγάλη χαρά ανταποκριθήκαμε σε αυτή τη πρόταση,

αποία μας έδωσε την ευκαιρία να εμπλακούμε σε δραστηριότητες που τα παιδιά αγάπησαν αμέσως. ✓Ξεκινήσαμε να δείχνουμε στα παιδιά βιβλία, περιοδικά, εφημερίδες και όποιο άλλο έντυπο βοηθούσε στην ενημέρωση για τη σωστή διατροφή, για τα αθλήματα και για τον υγιεινό τρόπο ζωής. ✓Ταυτόχρονα παίξαμε στη γωνιά του μπακάλικου, επιλέγοντας να μαγειρεύουμε και να τρώμε σωστά. ✓Οργανώσαμε δικά μας αθλητικά-κινητικά παιχνίδια με κανόνες στην αυλή, χρησιμοποιώντας στεφάνια, μπάλες, κορίνες, μουσικά όργανα γυμνάζοντας το σώμα μας και μπαίνοντας στο πνεύμα της ευγενούς άμιλλας που διακατέχει τον αθλητισμό. ✓Πήγαμε περίπατο στα γήπεδα ποδοφαίρου του Δήμου Βύρωνα για να γνωρίσουμε και να απολαύσουμε από κοντά το χώρο που κάνουν τις προπονήσεις τους οι ποδοσφαιριστές. Τα παιδιά μεταμορφώθηκαν σε ποδοσφαιριστές και διαιτητές και λειτούργησαν με μεγάλη όρεξη και προσοχή, στους κανόνες του αθλήματος. Κάνανε και αγώνες τρεξίματος γύρω-γύρω

στο γήπεδο και βέβαια χάρηκαν το χώρο με τη δική τους πρωτοβουλία δράσης. Η ατμόσφαιρα ήταν ενθουσιώδης για μικρούς και μεγάλους.

Με αφορμή αυτές και άλλες παλλές δραστηριότητες, τα παιδιά χρησιμοποιώντας ζωγραφική, κολλάζ και μικτές τεχνικές συμμετείχαν σε προτεινόμενα και αυθόρμητα θέματα γύρω απ' τους αθλητές, τα είδη των αθλημάτων, ήρωες αγαπημένους απ' τη μυθολογία που αποτελούν πρότυπο υγείας και δύναμης.

Έτσι εμπνευστήκαν ζωγραφικά οι καλυμπτές, τα γήπεδα του ποδοφαίρου και του μπάσκετ, οι δρομείς, ο φίλος μας που παίζει μπάλα, οι μουσικές καρέκλες, οι κάρτες κίνησης του σώματός μας, η άρση βαρών, οι ολυμπιονίκες κ.α. Ταχυδρομήσαμε τις ζωγραφίες τους, αλλά συνεχίσαμε να μιλάμε και να εμπλεκόμαστε σε αυτά τα πολύ ενδιαφέροντα θέματα τα οποία δεν εξαντλούνται ποτέ.

Σαν ολοκλήρωση του προγράμματος, το Δημοτικό Βρεφοκομείο επέλεξε να κάνει μια έκθεση των έργων των παιδιών, στη Δημοτική Πινακοθήκη. Επισκεφθήκαμε τη έκθεση και συμμετείχαμε σε βιωματικό πρόγραμμα προσέγγισης της έκθεσης, που οργάνωσαν οι ίδιοι. Με πολύ καρά διαπιστώσαμε ότι έκθεσαν και δικά μας έργα.

Εκτιμώντας τα σχόλια και τη γενικότερη ανταπόκριση των παιδιών στο πρόγραμμα αυτό, θεωρώ ότι είχε μεγάλη επιτυχία και έδωσε ευχαρίστηση σε παιδιά και παιδαγωγούς. **Άλλωστε ο στόχος μας δεν ήταν τα βραβεία του διαγωνισμού αλλά η ευαισθητοποίηση των παιδιών, σε ένα τόσο ενδιαφέρον θέμα!**

Άννα Στάση
Παιδαγωγός
Τμήματος
Προνηπίων 1^{ου} Δ.Π.Σ.
Δήμου Βύρωνα

Οι μικροί αγγειοπλάστες

του 4^{ου} Δ.Π.Σ

Γνωρίζοντας ότι η τέχνη είναι το μέσο εκείνο που δίνει μορφή στα συναισθήματα και στις ιδέες μας, η τάξη των προνηπίων του 4^{ου} Δ.Π.Σ. επισκέφτηκε το **εργαστήρι πηλού** και συμμετείχε στο εκπαιδευτικό πρόγραμμα **"ο μικρός αγγειοπλάστης"**.

Είχαμε στόχο:

- ✓ να κατανοήσουν τα παιδιά ότι το χώμα, το νερό και η φωτιά είναι στοιχεία γένεσης και δημιουργίας
- ✓ να γνωρίσουν μέσω του πηλού την αρχαία και σύγχρονη τέχνη και το επάγγελμα του κεραμίστα.

Αρχικά τα παιδιά είχαν μια γνωριμία με το χώρο του εργαστηρίου. Παρουσιάστηκε η ιστορία του πηλού μέσω από μια σειρά διαφανειών: χρήση αγγείων, Κυκλαδικά-Μινωικά, Αρχαϊκή τέχνη, Γεωμετρική τέχνη, Σύγχρονη Κεραμική-Γλυπτική.

Στο εργαστήρι τους δόθηκε η δυνατότητα να φτιάξουν με τον **αγγειοπλάστη** ένα αγγείο στον **τροχό**, να χρησιμοποιήσουν, εργαλεία γλυπτικής και να κάνουν ένα παιχνίδι με λασποσπατύλωμα.

Τέλος με την ευκαιρία του ερχομού της γιορτής του Πάσχα, τα παιδιά ζωγράρισαν τα δικά τους Πασχαλινά αυγά τα οποία ψήθηκαν στον ειδικό φούρνο κεραμικής. Η βιωματική αυτή εμπειρία με την τέχνη του πηλού, έμεινε αξέχαστη στα παιδιά.

Μαρία Βολάκη-Γεωργία Τσιριγώτη
Παιδαγωγοί Τμήματος Προνηπίων
4^{ου} Δ.Π.Σ. Δήμου Βύρωνα

Πρόγραμμα αγωγής υγείας -εκμάθηση πρώτων βοηθειών

Τα παιδιά του 4^{ου} Δ.Π.Σ. συμμετέχουν σ' ένα Πρόγραμμα Αγωγής Υγείας το οποίο μέσω από κατάλληλες βιωματικές δραστηριότητες, στοχεύει να οδηγήσει το παιδί:

- ✓ στην αλλαγή συνηθειών που δεν προάγουν την υγεία και
- ✓ στη δημιουργία καινούργιων συνηθειών που προάγουν την υγεία.

Η λογική του προγράμματος ακολουθεί τη διαδικασία: γνωρίζω – προβληματίζομαι – κάνω σωστές επιλογές για την υγεία μου.

Βασικές ενότητες του προγράμματος είναι:

1. Γνώρισε το σώμα σου: Γνωρίζω, Αγαπώ και Φροντίζω το Σώμα μου

2. Διατροφή και Υγεία: Γνωρίζω και Επιλέγω Σωστά την Τροφή μου

Στο πλαίσιο της λογικής αυτής, η έννοια της υγείας αποκτά μια άλλη διάσταση. Δεν αποτελεί απλώς δικαίωμα, αλλά ηθική υποχρέωση του καθ' ενός από εμάς να προστατεύει και να προάγει την υγεία του. Το γεγονός ότι τα παιδιά από μικρά μαθαίνει ν' αγαπά και να φροντίζει τον εαυτό του, του επιτρέπει ν' αναπτύξει μια θετική στάση αργότερα για τον εαυτό του.

Ο τρόπος ζωής και η συμπεριφορά μας ως γονείς και παιδαγωγοί, αποτελούν το καλύτερο παράδειγμα για τα μικρά παιδιά. Μια ιδιαίτερη ενότητα που για πρώτη φορά ίσως συναντάμε σε δράση παιδικού σταθμού είναι η εκμάθηση πρώτων βοηθειών από τα ίδια τα παιδιά. Πολύτιμος αρωγός στάθηκε το βιβλίο **"Πρωτοβοηθήματα"** της Αμαλίας Λεντζή όπου τα παιδιά, παρέα με τους ήρωες του βιβλίου θεατροποιούν τις παραμυθοιστορίες του βιβλίου και με διαδραστικό και διασκεδαστικό τρόπο μαθαίνουν να παρέχουν πρώτες βοήθειες σε διάφορες περιπτώσεις ατυχημάτων. Η παιδαγωγική προσέγγιση των εννοιών των πρώτων βοηθειών γίνεται με ευχάριστο τρόπο, ενώ μέσω από την πρακτική άσκηση και την ενεργό συμμετοχή και εξοικείωση τους με το υλικό (π.χ. γάζες, επιδέσμους κτλ.) τα παιδιά βιώνουν τη χαρά της γνώσης και την αίσθηση της προσφοράς και συλλογικής βοήθειας στο συνάνθρωπο.

Μαθαίνουν επίσης να μπορούν να διατηρούν την ψυχραιμία τους αλλά και να καλέσουν τον αριθμό επείγουσας ανάγκης "166", όταν αυτό χρειαστεί.

Μέσα από το θεατρικό παιχνίδι και γενικότερα παιχνίδια ρόλων, έρχονται σ' επαφή με τους τρόπους αντιμετώπισης ατυχημάτων όπως είναι, το κόψιμο του χεριού (φωτ. 1 και 2) ή του χτυπήματος στο κεφάλι (φωτ. 3 και 4).

Μαρία Βολάκη-Γεωργία Τσιριγώτη
Παιδαγωγοί Τμήματος Προνηπίων
Έρρικα Τζώρτζη-Κατερίνα Χονδρού
Παιδαγωγοί Τμήματος Προ-προνηπίων
4^{ου} Δ.Π.Σ. Δήμου Βύρωνα

φωτ. 1

φωτ. 2

φωτ. 3

φωτ. 4

«Παραδοσιακές φορεσιές και παραδοσιακοί χοροί του τόπου μας»

Τμήμα προνηπίων: 7^{ος} Δ.Π.Σ. Δήμου Βύρωνα
Διάρκεια: 2 εβδομάδες, **Αριθμός παιδιών:** 24,
Ηλικία: 3-4

ΣΚΟΠΟΣ: Τα παιδιά γνωρίζοντας τις κυριότερες παραδοσιακές φορεσιές του τόπου μας και μερικά απ' τα κυριότερα μελωδικά και κινητικά χαρακτηριστικά των ελληνικών χορών, να έρθουν σε μια πρώτη επαφή με την ελληνική παράδοση και την ελληνική λαϊκή τέχνη.

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΕΠΙΔΙΩΞΕΙΣ:

- Γνωριμία με τις ελληνικές παραδοσιακές φορεσιές, παρατήρηση, σύγκριση παρόντος και παρελθόντος.
- Δημιουργική έκφραση και ανάπτυξη της κινητικότητας τους μέσα απ' την επαφή με τους ελληνικούς χορούς.
- Επαφή με ελληνικά παραδοσιακά ακούσματα και έκφραση των συναισθημάτων τους γι' αυτά.
- Επαφή με την ελληνική λαϊκή τέχνη (κεντήματα, μοτίβα υφαντά, αργαλειός).
- Χρήση ποικίλων και διαφορετικών υλικών και τρόπων για τις όποιες εικαστικές κατασκευές.
- «Διάβασμα» του χάρτη της Ελλάδας.
- Μελέτη του φυσικού περιβάλλοντος με την αναγνώριση των μορφολογικών στοιχείων που διακρίνουν τις διάφορες ελληνικές τοποθεσίες: παραθαλάσσιες-ηπειρωτικές, βουνό-θάλασσα, ξηρά-νησί.
- Γλωσσική ανάπτυξη και εμπλουτισμός λεξιλογίου, επαφή με τη λογοτεχνία αλλά και με τη δημοτική ποίηση.
- Ανάπτυξη πνεύματος συνεργασίας μέσω των ποικίλων ομαδικών εργασιών και παρουσιάσεων.
- Εξοικείωση με την έρευνα μέσα απ' την παρατήρηση, τη συλλογή στοιχείων από διάφορες πηγές (φωτογραφικό υλικό, χρήση Η/Υ, αναζήτηση στο διαδίκτυο), οργάνωση και ταξινόμηση πληροφοριών.

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΟΥ ΘΕΜΑΤΟΣ-ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΓΝΩΣΕΩΝ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ-ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗ ΥΛΙΚΟΥ

«Το παλιό σεντούκι της γιαγιάς μου-ένας μικρός θησαυρός»

Παρουσιάζουμε στα παιδιά ένα σεντούκι και φτιάχνουμε μια φανταστική ιστορία για το τι μπορεί να κρύβει μέσα (πιθανές προβλέψεις των παιδιών). Παρουσιάζουμε το περιεχόμενο που κρύβεται: παλιές φωτογραφίες ανθρώπων με παραδοσιακές φορεσιές, κεντημένη ποδιά, μαντήλι, γράμμα της γιαγιάς). Βοηθάμε τα παιδιά να παρατηρήσουν, να προβληματιστούν, να εκφράσουν τα συναισθήματά τους, κάνοντάς τους διάφορες ερωτήσεις και διερευνώντας τις προϋπάρχουσες γνώσεις τους στο θέμα.

Ελληνική Λαϊκή Παράδοση...
Χρυσόκεντρες φορεσιές και πολυχρωμες ποδιές.

Παραδοσιακά τραγούδια και χοροί...
Κληρονομιά πολύτιμη που κράτησε στην καρδιά και στο νου της η Ελλάδα τον χθεσ για την Ελλάδα του σήμερα και του αύριο.

Ενθαρρύνουμε τα παιδιά με την βοήθεια των γονιών τους να συγκεντρώσουν και να παρουσιάσουν στους συμμαθητές τους υλικό σχετικό με τις ελληνικές φορεσιές (φωτογραφίες απ' το διαδίκτυο, φωτογραφίες των παππούδων τους ή των γονιών τους με παραδοσιακές φορεσιές. Να φέρουν, όποιος έχει, παραδοσιακή φορεσιά, δημοτικά τραγούδια, cd με παραδοσιακή μουσική, DVD με χορούς).

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Ομαδοποίηση και ταξινόμηση υλικού συγκέντρωσης των παιδιών

Η ανταπόκριση των παιδιών, στη συγκέντρωση υλικού, ήταν μεγάλη. Έτσι, καθημερινά παρουσίαζαν και ταξινομούσαν το υλικό που έφερναν, δημιουργώντας μια μουσειακή γωνιά στην τάξη. Η παρουσίαση πραγματικής αντρικής αλλά και γυναικείας φορεσιάς στη τάξη τράβηξε την προσοχή των παιδιών. Μαθαίνουμε τα βασικά στοιχεία της κάθε φορεσιάς: φέσι πουκαμιάς, φουστάνελα ή βράκα, γιλέκο, τσαρούχια για τους άντρες. Κεφαλόδεσμος, φουστάνι, ποδιά, σεγκούνι για τις γυναίκες. Επίσης δουλεύουμε με αντίθετες έννοιες: λεπτό-χοντρό υφάσματα, σκούρα-ανοίχτα χρώματα, απλά ή περίτεχνα κεντήματα. Δοκιμάζουμε τις παραδοσιακές φορεσιές και τις δείχνουμε στα παιδιά και των άλλων τάξεων. «Πώς νιώθουμε άραγε φορώντας τις».

(Γλώσσα, μαθηματικά, μελέτη περιβάλλοντος)

«Τα Ελληνάκια» της Ευγ. Φακίνου μας ταξιδεύουν στην Ελλάδα

Διαβάζουμε στα παιδιά το βιβλίο: «Τα Ελληνάκια», μια ιστορία εμπνευσμένη από τα κεντήματα και τα υφαντά της ελληνικής λαϊκής τέχνης. Συζητάμε με τα παιδιά για τους ήρωες, τον Γιώργη και τη Μαρία, την ιστορία τους και την εικονογράφηση του βιβλίου. Κατόπιν, παρουσιάζουμε τα Ελληνάκια σε χάρτινες κούκλες με παραδοσιακές φορεσιές, έτοιμα να μας ταξιδέψουν στο χάρτη της Ελλάδας (γεωφυσικό) που έχουμε αναρτήσει. Τα παιδιά αφού εξασκούνται στο να διακρίνουν τα νησιά, τις πεδινές και τις ορεινές περιοχές, παρέα με τους φίλους μας ξεκινούν μουσικές αντιστοιχίες δημοτικών τραγουδιών, απλοικών βημάτων κάποιων χορών καθώς και εικόνων από τις κατά τόπους παραδοσιακές φορεσιές, με τα διαφορετικά διαμερίσματα της Ελλάδας. Έτσι, έχουμε:

Τοποθεσίες-δημοτικά τραγούδια-χοροί
Θράκη - «Δώ στα λινοχορταρούδια»- Ζωνανάδικος
Μακεδονία - «Μήλο μου κόκκινο»-Συρτός
Ήπειρος - «Ο Μενούσης» - Κοφτός χορός
Θεσσαλία - «Που πας αφέντη μέρωδιες» - Καραγκούνα
Στερεά Ελλάδα /Πελοπόννησος - «Μανουσάκια» -Συρτός
Νησιά Αιγαίου - «Μες του Αιγαίου» - Μπάλος
Νησιά Ιονίου - «Ρούγα» -Κερκυραϊκός χορός
Κρήτη - «Μες του Μαγιού τις μυρωδιές» - Πεντοζάλης
(Γλώσσα, Μελέτη Περιβάλλοντος, Μαθηματικά, Δημιουργία και Έκφραση: Μουσική, Φυσική Αγωγή)

«Στην κεντημένη σου ποδιά.....»

Επικεντρωνόμαστε στη γυναικεία παραδοσιακή ποδιά. Σε τι χρoσίμευε, καθημερινή - γιορτινή. Παρατηρούμε και σχολιάζουμε τα κεντήματα, τα μοτίβα, τα χρώματα. Φτιάχνουμε μικρές ποδιτσές με καλάζ, χρησιμοποιώντας κορδέλες, κουμπιά, δαντέλες κ.λ.π. Πειραματιζόμαστε με τα επαναλαμβανόμενα μοτίβα, σχεδιάζοντας «κεντητή» ποδιά σε χαρτί. (Γλώσσα, Μαθηματικά, Μελέτη Περιβάλλοντος, Δημιουργία και Έκφραση: Εικαστικά)

«Υφαίνοντας στον αργαλειό»

Η εικονογράφηση του βιβλίου της Ευγενίας Φακίνου μας οδήγησε στο να ασχοληθούμε με τα υφαντά και τα κεντήματα της Ελληνικής Λαϊκής Τέχνης. Έτσι, φέραμε υφαντά, κεντήματα, ταγάρια πάντες και ένα... μικρό αργαλειό σε τελαράκι. Ζωγραφίσαμε προσχεδιασμένα παραδοσιακά μοτίβα από κεντήματα και υφάναμε στον δικό μας αργαλειό από... χάρτινο τελάρο περνώντας πάνω-κάτω στο τελάρο λωρίδες γλασσέ χαρτί. (Γλώσσα, Μελέτη Περιβάλλοντος, Μαθηματικά, Δημιουργία και Έκφραση: Εικαστικά)

Ο εαυτός μου με... παραδοσιακή φορεσιά

Με τη βοήθεια Η/Υ εκτυπώσαμε φωτογραφίες με παραδοσιακές φορεσιές από διάφορα μέρη της Ελλάδας. Κατόπιν φωτογραφίσαμε τα πρόσωπα των παιδιών και αφού διάλεξαν τη φορεσιά που τους άρεσε, έκοψαν τα πρόσωπά τους και τα κόλλησαν στη φορεσιά που είχαν διαλέξει, δημιουργώντας τα «χορευτικό συγκρότημα της τάξης μας». (Γλώσσα, Πληροφορική, Δημιουργία και Έκφραση: Εικαστικά)

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Το πρόγραμμά μας τελείωσε με μια γιορτούλα στις 24 Μαρτίου 2011 όπου τα παιδιά χόρεψαν παραδοσιακούς χορούς. Κάνοντας μια αποτίμηση στη διεξαγωγή του παραπάνω προγράμματος νιώθουμε ικανοποίηση γιατί επιτεύχθηκαν οι μαθησιακές επιδιώξεις που είχαν τεθεί από τα περισσότερα παιδιά, αλλά κυρίως γιατί τα παιδιά διασκέδασαν και χάρηκαν με τους παραδοσιακούς χορούς και ήρθαν σε επαφή με ένα πολύ σημαντικό κομμάτι της ελληνικής παράδοσης.

Εύη Λαζαροπούλου
Τασούλα Παπαεργαρίου
Παιδαγωγοί Τμήματος Προνηπίων
7^{ος} Δ.Π.Σ. Δήμου Βύρωνα

Το έθιμο της Πρωτομαχιάς

Η ιστορία μας ήταν: "Το λουλούδι που ήθελε να περπατήσει".

Συγκρίσεις:

Δείξαμε στα παιδιά αληθινά και ψεύτικα λουλούδια ώστε να βρουν τις ομοιότητες και τις διαφορές τους.

Παραμύθι:

Διαβάσαμε το Μικρό Πρίγκιπα και σε βιβλίο είδαμε τον κύκλο ζωής των φυτών και το σχολιάσαμε (Γκοντούλιν Σάμ, εκδ. Πατάκης).

Εργασίες:

Κατασκευή λουλουδιών από χαρτί γκοφρέ χαμομηλάκια με άσπρια (φασόλια).

Όταν αποφασίσαμε να φτιάξουμε το μαγικό στεφάνι γράψαμε μια λίστα με τα πράγματα που θα χρειαζομασταν. Έτσι την ημέρα της κατασκευής τα παιδιά έφεραν μπουκέτα με λουλούδια από ανθοπωλεία, τον κήπο, και το μπαλκόνι τους. Με φελιζόλ κόψαμε ένα στεφάνι και τα παιδιά με τη σειρά τοποθέτησαν πάνω του τα λουλούδια χρησιμοποιώντας οδοντογλυφίδες για να τα στηρίζουν. Το πρωτομαγικό στεφάνι μας έγινε πολύ όμορφο! Τα παιδιά χάρηκαν γιατί βοήθησαν στην κατασκευή του και όλοι μαζί το κρεμάσαμε στην είσοδο του Παιδικού Σταθμού. Όλα τα παιδιά συμφώνησαν πως σήμερα τα λουλούδια θα ήταν πολύ χαρούμενα γιατί δεν ξεκόσασε τη γιορτή τους.

Αλεξάνδρα Κοντούλα -Ειρήνη Πετροπούλου
Χαρίενα Παπανικολάου
Παιδαγωγοί Τμήματος Προννηπίων
6^{ου} Δ.Π.Σ. Δήμου Βύρωνα

ΔΙΑΘΕΜΑΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ:

«Γνωρίζω την ελιά»

Θέσαμε ως γενικό σκοπό του σχεδίου δράσης την ευαισθητοποίηση των νηπίων και τη θετική τους στάση απέναντι στον «πολιτισμό του λαδιού». Η βιωματική προσέγγιση και η απόκτηση νέων γνώσεων έγινε μέσα από μια σειρά δράσεων:

- Η ελιά στη λαογραφία (τραγούδια, αινίγματα, παροιμίες, παιχνίδια)
 - Παρατηρούμε, δοκιμάζουμε, γευόμαστε το λάδι και τα προϊόντα του
 - Παίζαμε με τις ελιές - φτιάξαμε κόνιους
 - Είπαμε ποιήματα, ιστορίες, παραμύθια
 - Πειραματιστήκαμε με το νερό και το λάδι (βυθίζεται - επιπλέει)
 - Βίωσαν τις ιδιότητες του λαδιού (καίγεται, φωτίζει, λαδώνει)
 - Συλλέξαμε και εκθέσαμε έργα γνωστών ζωγράφων με θέμα την ελιά
 - Παρουσιάστηκε στο σχολείο μας θεατρική παράσταση με θέμα την ελιά με την ενεργό συμμετοχή των παιδιών
- Μέσα απ αυτή τη δράση προκάλεσαμε συζητήσεις και προβληματισμούς, μα πάνω απ' όλα δώσαμε την ευκαιρία στα παιδιά ν' αναγνωρίσουν την αισθητική και συναισθηματική αξία της φύσης καθώς και τη χρήση του περιβάλλοντος και ειδικότερα των οσφύων και των φυτών που αποτελούν μια διαρκή πηγή γνώσεων.

Φρόσω Σκαμνέλη-Δέσποινα Μπαχτατζή
Παιδαγωγοί Τμήματος Προ-προννηπίων
5^{ου} Δ.Π.Σ. Δήμου Βύρωνα

Και ένα δροσερό, καλοκαιρινό γλυκάκι!

Προτεινόμενο γλυκό!

Ένα εύκολο και δροσερό γλυκάκι είναι:

Η Πανακότα

Υλικά:

- 100ml κρέμα γάλακτος
- 14gr ζάχαρη
- 1 τεμ. ζελατίνης
- 1 τεμ. βανίλια

Τρόπος παρασκευής:

- Μαλακώνουμε τη ζελατίνη σε κρύο νερό.
- Σε μια κασαρόλα βάζουμε όλα τα υλικά και αφήνουμε να φτάσει στο σημείο βρασμού, προσθέτουμε τη ζελατίνη.
- Τοποθετούμε σε μπολ, αφήνουμε να κρυώσει λίγο και μετά βάζουμε στο ψυγείο.
- Μόλις η κρέμα κρυώσει είναι έτοιμη για κατανάλωση.

Γράφει ο **Γεώργιος Αναστόπουλος**
Μάγειρας
5^{ου} Δ.Π.Σ. Δήμου Βύρωνα

Τμήμα προννηπίων: 6^ο Δ.Π.Σ. Δήμου Βύρωνα
Διάρκεια: 4 ημέρες, **Αριθμός παιδιών:** 18, **Ηλικία:** 3-4

Στόχοι:

- Να γνωρίσουν το έθιμο με το μαγικό στεφάνι.
- Να αντιληφθούν τη χρησιμότητα των λουλουδιών και να τα αγοράσουν.
- Να γνωρίζουν τα μέλη των λουλουδιών και να τα ονομάσουν.
- Να επισκεφθούν ένα ανθοπωλείο να παρατηρήσουν τα λουλούδια που υπάρχουν εκεί και να αγοράσουν κάποια για να φτιάξουμε το στεφάνι στο σχολείο.
- Να αναπτύξουν την έννοια της υπευθυνότητας φροντίζοντας στο εξής ένα λουλούδι στο μπαλκόνι τους.

Δραστηριότητες:

- ✓ Τα παιδιά έφεραν λουλούδια είτε από ανθοπωλείο, είτε από το μπαλκόνι και τον κήπο τους ή από την εξοχή.
- ✓ Παίρνουμε ένα λουλούδι, αφήνουμε τα παιδιά να το μυρίσουν, να το αγγίξουν, να παρατηρήσουν το χρώμα, το μέγεθος, τις ρίζες του.
- ✓ Μαθαίνουμε στα παιδιά τα μέρη του λουλουδιού και τα ονόματά τους.
- ✓ Σε τι χρησιμεύουν οι ρίζες.
- ✓ Τι χρώμα έχουν συνήθως τα φύλλα.
- ✓ Πως είναι ο βλαστός.

Αντίος:

Όλα τα λουλούδια έχουν το ίδιο χρώμα;
Ποια χρώματα λουλουδιών γνωρίζουν;
Ευχαριστούμε για το τι χρειάζεται ένα λουλούδι για να ζήσει και να αναπτυχθεί.

Α) γιατί τα ποτίζουμε;
Β) πως πίνουν το νερό αφού δεν το πίνουν όπως εμείς;
Γ) γιατί χρειάζονται τον ήλιο για να μεγαλώσουν;
Δ) γιατί είναι απαραίτητα το χώμα για να ζήσουν;
Επίσης, γιατί πρέπει να τα αγαπάμε και να τα φροντίζουμε ώστε να είναι όμορφα;
Εξηγούμε στα παιδιά, τι μας προσφέρουν τα λουλούδια: Ομορφαίνουν τη ζωή μας, την αυλή μας, το μπαλκόνι μας, τα χαρίζουμε σε αγαπημένα πρόσωπα και τους δείχνουμε την αγάπη μας. Και ποια ζυζουνακία χαίρονται όταν ανθίζουν.

Στη συνέχεια τα παιδιά ζωγραφίζουν το αγαπημένο τους λουλούδι.

Αφηγούμε στα παιδιά μια ιστορία και τους ζητάμε να βρουν ένα τέλος.

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΗ ΑΓΩΓΗ

1. Τα Φιλαρόκια. Ζαφειροπούλου, Μ. & Φύλλου, Ρ.Ε. Ελληνικά Γράμματα.
2. Τα συναισθήματα! Τι είναι! Μπρενιφιέ, Ο. Καστανιώτη.
3. Δεν κάνω μπάνιο! Αποκλείεται. Βενγκερ, Μπ. Πατάκη.
4. Εγώ! Τι είμαι! Μπρενιφιέ, Ο. Καστανιώτη.
5. Το φόρι που προσπαθεί. Βάνου, Α., Γ. Πατάκη.
6. Καταστροφικά συναισθήματα, Goleman, D. Ελληνικά Γράμματα.
7. Η συναισθηματική νοημοσύνη, Goleman, D. Ελληνικά Γράμματα.
8. Η συναισθηματική νοημοσύνη των παιδιών, Gottman, J. Ελληνικά Γράμματα.
9. Η συναισθηματική νοημοσύνη στο χώρο της εργασίας, Goleman, D. Ελληνικά Γράμματα.
10. Αντίο, μικρέ μου φίλε. Βάνου, Γ. Α. & Νικολακοπούλου, Α. (Επιμέλεια) Κολαντζή-Αζίζ, Α. Ελληνικά Γράμματα.
11. Έλα να χτίσουμε μαζί το χαρακτήρα σου. Φύλλου, Ρ. & Ζαφειροπούλου, Μ. (Επιμέλεια) Κολαντζή-Αζίζ, Α. Ελληνικά Γράμματα.
12. Πρόγραμμα ελέγχου των συγκρούσεων (5 τετράδια δραστηριοτήτων), Τριλίβα, Σ. & Chimenti, G. Ελληνικά Γράμματα.
13. Τι νιώθεις; Ευτυχία-Δυστυχία, Ειλικρίνεια-Ψέμα. Μοντρέλ, Β. Φλούδας.
14. Ο κήπος των συναισθημάτων. Κάντζου, Ν., Δαμπλάκη, Ρ. & Λαμπρινά Ζ. Δάπκω.
15. Δεν τράκι γιατί κλαίς; Χρηστίδη, Α. Κέδρος.
16. Η παλέτα των συναισθημάτων. Μουλάκη, Ε. Κέδρος.
17. Ένας μήνας σαν όλους τους άλλους. Πέτροβιτς, Α. & Ανδρούτσοπούλου, Ψυχαγός.
18. Ο Εγωιστής Γίγαντας. Όσκαρ, Ο. Καστανιώτη.
19. Η ανάπτυξη των παιδιών. Γνωστική και ψυχοκοινωνική ανάπτυξη κατά τη νηπιακή και τη μέση παιδική ηλικία. Cole, M. & Cole, R.S. (Επιμέλεια) Μπαμπλέκου, Ζ. Τσιτωθόπου.
20. ΣΕΙΡΑ: Συναισθηματική Αγωγή Μικρών Παιδιών-Βιβλία Β - Για παιδιά από 3 έως 8

- Βιβλίο 1: Μαρά αυτός όλο με κάνει και θυμώνω!
- Βιβλίο 2: Εγώ το θέλω τώρα!
- Βιβλίο 3: Αφού δεν με παίζουν...
- Βιβλίο 4: Η Γιαγιά πήγε στον ουρανό;
- Βιβλίο 5: Μ' αυτόν εγώ δεν παίζω!
- Βιβλίο 6: Όμως εγώ δεν είπα ψέματα!
- Βιβλίο 7: Θ' αφήσεις το φως αναμμένο;
- Βιβλίο 8: Χαζό είμαι να κάτω φρόνιμα; Baum, H. Θυμάρι.

